

Innst. 194 L

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Prop. 77 L (2013–2014)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om forvaltning av alternative investeringsfond

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Bakgrunn for lovforslaget

Direktiv 2011/61/EU (AIFMD) ble vedtatt i EU 8. juni 2011, og frist for gjennomføring i nasjonal rett i EU var 22. juli 2013. Direktivet er foreløpig ikke tatt inn i EØS-avtalen. Årsaken er at den nye europeiske tilsynsmyndigheten på verdipapirområdet, ESMA, som er etablert gjennom forordning 1095/2010, forutsettes å ha overnasjonal kompetanse i nærmere angitte tilfelle. Disse spørsmålene må løses på generelt, horisontalt plan før rettsakten som etablerer ESMA samt AIFMD kan tas inn i EØS-avtalen. I proposisjonen her foreslås det endringer som vil gjennomføre antatt fremtidige EØS-forpliktelser, men det foreslås ikke lovbestemmelser til gjennomføring av bestemmelser i AIFMD som tillegger ESMA overnasjonal kompetanse.

AIFMD legger til rette for et internt marked i EØS-området for alternative investeringsfond og innfører harmoniserte krav til forvaltere og tilsynet med disse. Et viktig formål med direktivet er å møte risikoen knyttet til alternative investeringsfond og betydningen for investorer og markeder i Europa på en enhetlig måte. Forvaltere av ulike typer alternative investeringsfond forvalter betydelige verdier, og de kan utøve stor innflytelse i de markeder og selskaper de investerer i. Den internasjonale finanskrisen viste at forvalterne kan bidra til å spre eller øke risikoen i finansmarkedene. En samordnet regulering av alternative investeringsfond i Europa forventes å gi bedre

gjennomsiktighet i markedene som følge av felles regler for registrering, rapportering og kontroll. Direktivet skal også bidra til å styrke investorvernet, og sikre europeiske aktører bedre markedsadgang og konkurransevilkår internasjonalt.

Lovforslaget regulerer forvalternes virksomhet i tråd med direktivets krav til nasjonal lovgivning. De alternative investeringsfondene som sådan reguleres ikke.

I tillegg til AIFMD har EU-kommisjonen vedtatt følgende gjennomføringsforordninger:

- Kommisjonsforordning (EU) 447/2013 om innføring av prosedyre for forvaltere som velger å være omfattet av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EU
- Kommisjonsforordning (EU) 448/2013 om innføring av prosedyre for å bestemme referansemedlemsstat for ikke-EØS-forvaltere i henhold til Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EU
- Kommisjonsforordning (EU) 231/2013 som utfyller Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EU når det gjelder unntak, generelle operasjonelle krav, depotmottaker, finansiell giring, rapportering og tilsyn.

Dessuten vedtok EU-kommisjonen ytterligere en gjennomføringsforordning 17. desember 2013 om utpeking av forvalter for henholdsvis åpne og lukkede fond.

Forordningene gir utfyllende regler til AIFMD, og det tas sikte på å gjennomføre dette regelverket i forskrifter til den nye loven om forvaltning av alternative investeringsfond.

Etter oppdrag fra Finansdepartementet nedsatte Finanstilsynet i mai 2012 en arbeidsgruppe som skulle gjennomgå Europaparlaments- og rådsdirektiv

2011/61/EU (AIFMD) og foreslå nødvendige tilpasninger og endringer i norsk regelverk for å gjennomføre forventet fremtidige EØS-forpliktelser som tilsvarende AIFMD i norsk rett. Se proposisjonens punkt 2.2.

Arbeidsgruppens rapport ble avgitt til Finanstilsynet 1. mars 2013 og oversendt Finansdepartementet ved brev samme dag.

Finansdepartementet sendte arbeidsgruppens rapport på høring ved høringsbrev 21. mars 2013 som hadde høringsfrist 20. juni 2013.

Arbeidsgruppens forslag, høringsinstansenes merknader og departementets vurderinger omtales i proposisjonens ulike kapitler.

1.2 Proposisjonens hovedinnhold

Finansdepartementet fremmer i proposisjonen forslag til ny lov om forvaltning av alternative investeringsfond. Proposisjonen bygger på forslag fra en arbeidsgruppe nedsatt av Finanstilsynet på oppdrag fra Finansdepartementet. Lovforslaget innebærer at forvaltere av en rekke kollektive investeringsstrukturer som i dag ikke er underlagt særskilt regulering, blir lovregulert. Dette gjelder forvaltere av blant annet aktive eierfond (private equity) og ulike investeringsselskaper. I tillegg vil forvaltere av nasjonale fond, herunder spesialfond, som etter gjeldende rett er regulert i verdipapirfondloven, bli omfattet av den foreslåtte nye loven.

Bakgrunnen for lovforslaget er antatt fremtidige EØS-forpliktelser som tilsvarende Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EU («Alternative Investment Fund Managers Directive», AIFM-direktivet, AIFMD). Formålet med direktivet er blant annet å forbedre mulighetene for kontroll med en gruppe finansielle aktører som har stor betydning for velfungerende markeder i Europa, men som hittil ikke har vært underlagt felleseuropeisk regulering og kontroll. Videre er det et formål med direktivet å legge til rette for et internt marked i EØS-området for forvaltning og markedsføring av alternative investeringsfond på tvers av landegrensene, samt å styrke investortvernet.

Begrepet «alternative investeringsfond» kan noe forenklet forklares som kollektive investeringsstrukturer som ikke omfattes av de eksisterende EØS-reglene for såkalte UCITS-fond (UCITS; Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities, er de fondene som tilfredsstillt krav i nasjonal lovgivning som oppfyller UCITS-direktivene og kan markedsføres fritt i EØS-området.) Norske fond som oppfyller kravene i verdipapirfondloven om spredning av risiko, plassering i likvide midler og andre regler der hensynet til forbrukerbeskyttelse er fremtredende, regnes som UCITS-fond.

Lovforslaget regulerer forvaltere av alternative investeringsfond, markedsføring av slike fond, og depotmottakere for slike fond, men ikke de alternative investeringsfondene som sådan.

Se proposisjonens kapittel 3 for en beskrivelse av bransjen og en generell redegjørelse for gjeldende regulering av verdipapirfond og alternative investeringsfond.

Se kapittel 4 i proposisjonen 4 for omtale av forslag til regler om lovens virkeområde og definisjoner.

Se proposisjonens kapittel 5 om foreslåtte terskelregler, slik at forvaltere som forvalter alternative investeringsfond med samlet verdi under visse beløpsgrenser, bare får plikt til å følge særskilte krav om registrering og rapportering til Finanstilsynet, samt regler om tilsyn mv. Forvaltere som forvalter fond som ikke overstiger terskelverdiene, kan likevel velge å søke om tillatelse og dermed underlegges de øvrige reglene i loven.

I proposisjonens kapittel 6 foreslås det å innføre konsesjonsplikt for forvaltere av alternative investeringsfond som forvalter en samlet kapital som overstiger terskelverdiene. For å få tillatelse som forvalter, må selskapet blant annet oppfylle kapitalkrav og ha kvalifiserte ledere, styremedlemmer og eiere. Videre foreslås det regler som begrenser forvalters adgang til å drive annen virksomhet enn forvaltning. Dessuten foreslås det regler om Finanstilsynets adgang til å tilbakekalle forvalters tillatelse.

I proposisjonens kapittel 7 foreslås det organisatoriske krav, herunder regler om forvalters adgang til å utkontraktere oppgaver.

Kapittel 8 i proposisjonen inneholder forslag til operasjonelle krav. Blant annet foreslås regler om forretningsskikk og håndtering av interessekonflikter. Videre stilles det krav om at forvalter skal ha en godtgjørelsesordning for ledende ansatte med flere. Det foreslås også regler om risikostyring, likviditetsstyring og investering i verdipapiriserte posisjoner. Dessuten foreslås det regler om verddivurdering av eiendelene til fond under forvaltning og kommunikasjon av andelsverdi.

Proposisjonens kapittel 9 inneholder forslag til ulike opplysningskrav for forvalter. Forvalter skal utarbeide årsrapport for hvert fond som forvaltes eller markedsføres i EØS, og det stilles nærmere krav til årsrapporten. Videre skal forvalter gi nærmere bestemte opplysninger til potensielle investorer om hvert fond som markedsføres eller forvaltes. Det foreslås også regler om at forvalter periodisk skal gi informasjon til Finanstilsynet og investorene om fondene.

I kapittel 10 i proposisjonen foreslås det enkelte særlige regler for forvaltere som forvalter alternative investeringsfond som benytter finansiell giring.

Kapittel 11 i proposisjonen inneholder regler om særlige informasjonsplikter for forvaltere som forvalter fond som erverver og utøver ulike grader av kontroll i unoterte selskaper og utstedere.

I kapittel 12 i proposisjonen foreslås det regler om depotmottaker. Det foreslås at det for hvert alternative investeringsfond skal utpekes en depotmottaker som skal oppbevare fondets eiendeler og ha en kontrollfunksjon.

Kapittel 13 i proposisjonen inneholder forslag til regler om markedsføring av alternative investeringsfond til profesjonelle investorer. Det foreslås at forvaltere som har fått tillatelse i en EØS-stat, skal kunne forvalte og markedsføre alternative investeringsfond som er etablert i en EØS-stat til profesjonelle investorer i EØS-området ved å gi melding til tilsynsmyndigheten i hjemstaten. I de tilfellene der enten forvalter eller fondet eller begge er etablert i et land utenfor EØS, må forvalter søke Finanstilsynet om tillatelse for å kunne markedsføre fondet til profesjonelle investorer i Norge.

Kapittel 14 i proposisjonen inneholder forslag til regler om markedsføring av alternative investeringsfond til ikke-profesjonelle investorer. Det foreslås at det åpnes for markedsføring av alternative investeringsfond, herunder spesialfond, til ikke-profesjonelle kunder, men at det fastsettes krav til styrket investorvern gjennom innføring av ulike beskyttelsestiltak.

I kapittel 15 i proposisjonen foreslås det regler om grensekryssende forvaltning av alternative investeringsfond.

Forslag til regler om tilsyn og sanksjoner er omtalt i proposisjonens kapittel 16, mens kapittel 17 i proposisjonen inneholder forslag til overgangsregler og endringer i andre lover.

Se proposisjonens kapittel 19 for merknader til de enkelte bestemmelser i forslag til lov om forvaltning av alternative investeringsfond.

1.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

1.3.1 Generelt

Finansdepartementet fremmer i proposisjonen forslag til ny lov om forvaltning av alternative investeringsfond. Forslaget inneholder nærmere krav til forvaltere av alternative investeringsfond, regler om markedsføring av slike fond og om bruk av depotmottaker. Forslaget inneholder ikke regler om hvordan midlene i alternative fond kan eller skal investeres, og de foreslåtte reglene antas ikke å påvirke investeringsbeslutningene i fondene.

Selskaper som forvalter alternative investeringsfond får etter forslaget plikt til å følge særskilte krav om registrering og rapportering til Finanstilsynet, samt regler om tilsyn mv. Det foreslås konsesjonsplikt for forvaltere av alternative investeringsfond

som forvalter en samlet kapital som overstiger visse terskelverdier. Forvaltning av alternative investeringsfond med samlet verdi under disse terskelverdiene får bare plikt til å følge krav om registrering og rapportering til Finanstilsynet, men forvalterne kan velge å søke om konsesjon. Departementet anslår på usikkert grunnlag at om lag 30–35 foretak vil søke om konsesjon etter de foreslåtte reglene. Blant disse er det om lag 10 foretak som etter lovforslaget plikter å søke om tillatelse.

1.3.2 *Konsekvenser for forvaltere av alternative investeringsfond som ikke omfattes av verdipapirfondloven*

Forvaltere av alternative investeringsfond over terskelverdiene vil måtte tilpasse seg omfattende nye krav til virksomheten, herunder blant annet krav til registrering, samt periodisk rapportering. Dette vil medføre økte kostnader for disse forvalterne, og da særlig i startfasen. De største aktørene antas å allerede ha de vesentligste systemer på plass, for eksempel systemer for risikostyring og ulike kontrollfunksjoner. Det antas likevel at også disse aktørene vil påføres kostnader gjennom tilpasning av eksisterende interne rutiner, som for eksempel styrking av kontrollfunksjoner og systemer for risikostyring, samt interne organisatoriske endringer. Kostnadene antas å bli relativt høyere for de mindre aktørene, ettersom disse gjerne vil måtte fastsette nye rutiner og etablere ny intern organisering.

Samtlige forvaltere som i dag ikke omfattes av verdipapirfondloven og som søker konsesjon, vil måtte oppnevne depotmottaker for fond under forvaltning. Dette vil innebære et nytt kostnadselement. For forvaltere som i dag benytter administrator til å utføre enkelte av depotmottakers oppgaver, antas det at konsekvensene blir noe mindre.

Noen forvaltere driver i dag virksomhet som går ut over den virksomhetsbegrensning som etter den nye loven vil gjelde for forvaltere med konsesjon. Dersom deler av virksomheten vil måtte skilles ut, vil disse aktørene påføres ekstrakostnader som følge av omorganisering.

Gjennomføring av AIFM-direktivet i norsk rett innebærer at en ny gruppe forvaltere blir underlagt tilsyn av Finanstilsynet. Finanstilsynets utgifter fordeles mellom tilsynsobjektene i form av en årlig tilsynsavgift, jf. finanstilsynsloven § 9. Størrelsen på avgiften er ikke anslått nærmere, men departementet antar at avgiften for det enkelte foretak ikke vil føre til vesentlige kostnadsøkninger. Markedsføring i andre EØS-land vil kreve konsesjon, men konsesjon vil også kunne bidra til økt tillit til forvalter og således ha en forretningsmessig verdi. Departementet antar derfor at flere foretak som ikke har plikt til å søke om konsesjon, vil vurdere å søke.

Departementet antar at reguleringer og tilsyn vil gjøre det generelt enklere for investorer å unngå forvaltere som ikke driver betryggende, og at tilliten til – og forretningsvolumene i – fondene kan øke. Felles regler om forvalternes virksomhet kan også føre til at fond forvaltet av ulike forvaltere framstår som mer likeverdige i kvalitet, og at konkurransen dreies mer i retning av pris som kriterium ved valg av forvaltningsselskap og fond. Dette kan generelt lede til lavere marginer for aktørene.

1.3.3 Konsekvenser for forvaltere som allerede er regulerte gjennom verdipapirfondloven

Forvaltere av nasjonale fond er gjennom verdipapirfondlovgivningen allerede underlagt regulering og tilsyn som i store trekk samsvarer med de krav som foreslås. Lovforslaget antas derfor å få begrensede administrative og økonomiske konsekvenser for disse foretakene. Foretakene må likevel oppdatere interne rutiner, og for enkelte kan det også være behov for å gå gjennom og eventuelt gjøre visse endringer, i egen organisasjon og i avtaler med depotmottaker.

1.3.4 Konsekvenser for depotmottakere

Det foreslås krav om bruk av depotmottaker for en rekke fond som det etter gjeldende lovgivning ikke stilles slike krav til. Departementet antar at dette betyr at etterspørselen etter tjenester som depotmottaker vil øke.

Fem kredittinstitusjoner tilbyr i dag depotmottakertjenester for verdipapirfond i Norge. Etter forslaget vil også andre enn kredittinstitusjoner og verdipapirforetak kunne oppnevnes som depotmottaker for visse typer alternative investeringsfond. Dette åpner for at en ny gruppe aktører kan tilby slike depotmottakertjenester.

Lovforslaget innebærer at depotmottaker vil få større ansvar og erstatningsplikt. Dette vil innebære større krav til systemene hos depotmottaker, og behovene for risikokontroll, risikoreduserende tiltak og risikobærende evne vil øke.

De økte kravene til kontroll for depotmottaker vil også påvirke forvaltningsselskapene, som må tilrettelegge for elektronisk overføring av data til depotmottaker. Forvaltningsselskapene i Norge er relativt små, og bare de største har for eksempel tatt i bruk standardiserte meldingssystemer som SWIFT for oversendelse av instruksjoner til og fra banker, meglerforbindelser og eventuelle tredjeparter. De økte kravene til depotmottakerfunksjonen vil innebære økte kostnader for depotmottaker, noe som vil reflekteres i prisene depotmottaker krever av fondsforvalter.

1.3.5 Konsekvenser for investorer i alternative investeringsfond

De som investerer i alternative investeringsfond, må vurdere både markedsrisikoen i fondet og risikoen for at forvaltningsselskapet på ett eller annet vis svikter. Etter departementets vurdering vil de foreslåtte reglene bidra til å redusere investorenes behov for å foreta selvstendige vurderinger av risikoen i forvaltningsselskapene. Det kan gjøre det mer attraktivt å investere i fond forvaltet av selskapene. Reguleringen vil også innebære kostnader for forvalter. Økt forretningsvolum, økt gjennomsiktighet og konkurranse vil kunne bidra til at prisene til investorene øker mindre enn kostnadene hos forvalter.

1.3.6 Konsekvenser for offentlig forvaltning

Finanstilsynet vil få nye oppgaver ettersom nye foretak blir underlagt et konsesjons- og tilsynsregime. Det vil kreves økte ressurser for å kunne utføre de tilsyns- og forvaltningsoppgaver den nye lovgivningen forutsetter. Det må blant annet etableres systemer for rapportering fra foretakene samt gjennomføres løpende stedlig og dokumentbasert tilsyn. Finanstilsynets rapporteringsforpliktelser til ESMA vil også medføre økt ressursbehov. Departementet legger til grunn at reguleringen også vil medføre noe økte kostnader for Finansdepartementet, blant annet som følge av at Finansdepartementet vil bli klageorgan for Finanstilsynets vedtak.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lisbeth Berg-Hansen, Tore Hagebakken, Irene Johansen, Marianne Marthinsen, Torstein Tvedt Solberg og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Solveig Sundbø Abrahamsen, Svein Flåtten, Sigurd Hille, Heidi Nordby Lunde og Siri A. Meling, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Tom E. B. Holthe og Hans Andreas Limi, fra Kristelig Folkeparti, lederen Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, fra Venstre, Terje Breivik, og fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, understreker at lovforslaget er et viktig ledd i arbeidet med å bedre reguleringen av finansmarkedene i kjølvannet av den internasjonale finanskrisen. Lovforslaget innebærer at forvaltere av en rekke kollektive investeringsstrukturer som i dag ikke er underlagt særskilt regulering, blir lovregulert. Det gjelder forvaltere av blant annet aktive eierfond (private equity) og ulike investeringselskaper. I tillegg vil forvaltere av nasjonale fond, herunder hed-

gefond, som etter gjeldende rett er regulert i verdipapirfondloven, bli omfattet av den foreslåtte nye loven.

Komiteen viser til at PE-fond og hedgefond er måter å gjøre veddemål på likviditet på. Illikvide selskaper skal i utgangspunktet gi høyere avkastning, for å kompensere for at investorene ikke kan selge posisjonene sine umiddelbart. PE-fond og hedgefond kjøper slike selskaper for å nyte godt av høyere avkastning. Det er kurant så lenge fondene ikke selv er avhengige av kortsiktig kapital. De kom i trøbbel da krisen kom og investorer ville ut av fondene, eller meklere trakk tilbake utlån. Det samme skjedde da hedgefondet Long Term Capital Management kollapset i 1998: Markedet falt og investorene ville inn i likvide eiendeler og ut av illikvide eiendeler som fondet satt på. På denne måten kan fondene medvirke til finansiell ustabilitet og forsterke finanskriser.

Komiteen viser til at PE-industrien også har bidratt til gjeldsoppbygging. PE-fondenes virksomhet handler om å kjøpe et selskap, refinansiere det, som regel ved å ta opp mer gjeld, for så å selge det videre til en høyere pris. PE-fondene er kritisert for å strippe selskaper for eiendeler, sparke ansatte og forvalte for kortsiktig profitt på bakgrunn av fradragsberettiget gjeld.

Komiteen viser til at PE-forvalterne selv vil hevde at de sørger for at interessene til administrative ledere og investorer blir mer like, og at de bare tjener penger når deres kunder gjør det bra. De vil hevde at de ikke bare kutter kostnader, men også sørger for at selskapene vokser slik at de kan bli verdt mer.

Komiteen viser til at det likevel er uklart om disse PE-fondene samlet sett gir en positiv samfunnsgevinst, eller om de i snitt faktisk gir meravkastning for investorene, når belåningen og den generelle veksten i aksjemarkedet tas i betraktning. Derfor er det positivt at det foreliggende lovforslaget gir investorene et bedre grunnlag for å vurdere PE-fondenes risiko.

Komiteen viser til at rammevilkårene har vært svært gunstige for alternative investeringsfond de siste 25 årene. De har nytt godt av lave renter, stigende aksjemarkeder og sjeldne økonomiske nedgangstider. Investorer har også søkt dem, for å diversifisere inn i alternative eiendeler. Det er imidlertid ikke sikkert at de neste 25 årene blir like gunstige for disse fondene. Mange investorer er mer forsiktige nå etter finanskrisen, og man kan se tendenser til japanske tilstander, der selskapene reduserer gjelden sin og hamstrer kontanter fremfor å gjøre investeringer. Komiteen viser til at man uansett med bedre lovregulering som sikrer økt åpenhet og gjennomsiktighet, sikrer investorene og samfunnet bedre.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til regjeringens forslag til lov om forvaltning av alternative investeringsfond.

Flertallet viser til at forslaget innebærer at alternative fond skal møte strenge krav til åpenhet og styring. I mange tilfeller vil dette innebære at selskapene må ruste opp risikofunksjonen sin, i tillegg til å gjøre markedsføringen og kommunikasjonen sin mer detaljert. Dette vil øke gjennomsiktigheten i markedene og styrke investorerne.

Flertallet viser til at dette er nødvendige endringer. Noen av årsakene til finanskrisen var mangel på gjennomsiktighet og investorvern og generelt høy belåning. Alternative investeringsfond som private equity (PE) og hedgefond kjennetegnes av nettopp disse karakteristikaene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er et formål med direktivet å legge til rette for et internt marked i EØS-området for forvaltning og markedsføring av alternative investeringsfond på tvers av landegrensene. Det åpnes også for markedsføring av alternative investeringsfond, herunder spesialfond, til ikke-profesjonelle kunder. Dette medlem mener at denne kombinasjonen av tiltak vil innebære et betydelig frislipp for forvaltere av alternative investeringsfond, inkludert internasjonale spesialfond (hedgefond). Dermed legger regjeringen opp til at spesialfond, som inntil for bare noen få år siden var forbudt å etablere og markedsføre i Norge, nå skal kunne tilbys ikke-profesjonelle kunder. Da forbudet mot spesialfond ble opphevet, var det en forutsetning at dette kun skulle gjelde profesjonelle aktører. En slik åpning for økt spekulasjon vil øke risikoen for at enkeltpersoner foretar investeringer med stor risiko. Dette kan få uheldige virkninger på både individ- og systemnivå. Dette medlem viser også til høringsuttalelsen fra LO datert 18. juni 2013, som slår fast at «denne type fond var en medvirkende årsak til spekulasjonsbølgen som utløste finanskrisa. Overdreven spekulasjon utløser kriser med massearbeidsledighet til følge, og det er derfor god grunn til å begrense denne aktiviteten mest mulig.» Dette medlem slutter seg til denne kritikken og går imot regjeringens forslag om at alternative investeringsfond skal kunne tilbys ikke-profesjonelle aktører.

Dette medlem viser til at det også i dag er mulig for ikke-profesjonelle kunder å foreta dårlige investeringsvalg med høy og ukjent risiko. Det er likevel vanskelig å se at dette er en god begrunnelse for at flere typer fond med høy eller ukjent risiko skal kunne tillates. Mange av fondene i kategorien alternative investeringsfond framstår som direkte uegnet som investeringsvalg for ikke-profesjonelle kunder.

Nær historie viser at bank- og finansnæringen ved flere anledninger har utnyttet privatkunders informasjonsunderskudd ved å overdrive gevinster og understå farene. Også kjente store banker er dømt for denne typen adferd overfor småsparere. Det er all grunn til å frykte at det i framtiden vil dukke opp flere saker av denne typen.

Dette medlem peker på at selv om det i denne proposisjonen foreslås enkelte begrensninger, vil dette ikke på langt nær være nok til å veie opp for de negative konsekvensene. Å legge til rette for økt spekulasjon vil ikke tilføre økt nytte for samfunnet som helhet. Dette medlem støtter de forslagene til innstramminger som er foreslått i denne proposisjonen, men vil samtidig påpeke at det er nødvendig med en strengere regulering av alternative investeringsfond enn det regjeringen her legger opp til. Det er også nødvendig med forbud mot den mest spekulative typen fond.

Dette medlem viser til LOs høringsuttalelse hvor de tar til orde for å forby rene spekulasjonsfond, gjerne også på europeisk nivå. Det kan eventuelt vurderes unntak dersom det finnes alternative investeringsfond som kan bidra positivt. LO trekker også fram at Norge bør arbeide for dette internasjonalt. Dette medlem støtter innspillet og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til forbud mot spesialfond i Norge.
2. Stortinget ber regjeringen jobbe for et forbud mot rene spekulasjonsfond, som spesialfond, på europeisk nivå.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til forbud mot spesialfond i Norge.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen jobbe for et forbud mot rene spekulasjonsfond, som spesialfond, på europeisk nivå.

4. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om forvaltning av alternative investeringsfond

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1-1 Virkeområde

(1) Loven gjelder forvaltning av alternative investeringsfond og øvrig virksomhet som drives av forvalter etter denne lov.

(2) Kongen kan fastsette nærmere regler om lovens anvendelse på Svalbard og kontinentalsokkelen og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om lovens anvendelse på utenlandske foretaks virksomhet i Norge og norske foretaks virksomhet i utlandet.

§ 1-2 Definisjoner

I denne lov forstås med:

- a) alternativt investeringsfond: innretning for kollektiv investering som ikke er et UCITS, jf. verdipapirfondloven § 1-2 første ledd nr. 4, og som innhenter kapital fra et antall investorer med sikte på å investere kapitalen i henhold til en definert investeringsstrategi til fordel for investorene
- b) forvalter: foretak som på forretningsmessig basis driver forvaltning av alternativt investeringsfond
- c) forvaltning: porteføljeforvaltning og risikostyring for alternative investeringsfond
- d) resultatavhengig vederlag: andel av det alternative investeringsfondets overskudd som tilfaller forvalteren som godtgjørelse for forvaltningen, unntatt andel av overskudd som tilfaller forvalter som følge av direkte eller indirekte investering i fondet
- e) finansiell giring: økning av eksponeringen gjennom innlån av penger, verdipapirer, derivatposisjoner eller på annen måte
- f) tilføringsfond: alternativt investeringsfond som investerer minst 85 prosent av sine eiendeler i et annet alternativt investeringsfond, i flere andre alternative investeringsfond med identiske investeringsstrategier eller på annen måte har en eksponering på minst 85 prosent av sine eiendeler mot et slikt alternativt investeringsfond
- g) mottakerfond: alternativt investeringsfond som et tilføringsfond har eksponering mot
- h) markedsføring: direkte eller indirekte tilbud om kjøp eller plassering av andeler i alternativt investeringsfond på forvalterens initiativ eller på vegne av forvalteren

- i) nærstående:
 1. selskap hvor vedkommende har eller kontrollerer minst 20 prosent av stemmerettighetene eller selskapets kapital,
 2. selskap hvor vedkommende har slik innflytelse som nevnt i aksjeloven eller allmennaksjeloven § 1-3 annet ledd eller selskapsloven § 1-2 annet ledd,
 3. to eller flere fysiske eller juridiske personer som er permanent forbundet til den samme personen gjennom kontroll som nevnt i nr. 2
- j) primærmegler: kredittinstitusjon, verdipapirforetak eller annet regulert foretak underlagt tilsyn og som tilbyr tjenester til profesjonelle investorer for å finansiere eller utføre transaksjoner i finansielle instrumenter som motpart, herunder oppgjørstjenester, oppbevaringstjenester og utlån av finansielle instrumenter
- k) profesjonell investor: profesjonell kunde som nevnt i verdipapirforskriften § 10-2, eller kunde som behandles som profesjonell etter verdipapirforskriften §§ 10-4 og 10-5
- l) ikke-profesjonell investor: annen investor enn profesjonell investor

§ 1-3 Unntak fra lovens anvendelsesområde for visse foretak

(1) Loven gjelder ikke for pensjonsforetak, nasjonale sentralbanker, spareordninger for arbeidstakere, spesialforetak for verdipapirisering og offentlige myndigheter som forvalter offentlige trygde- og pensjonsordninger.

(2) Loven gjelder ikke for overnasjonale institusjoner som den europeiske sentralbank, den europeiske investeringsbank, det europeiske investeringsfond, europeiske institusjoner for utviklingsfinansiering og bilaterale utviklingsbanker, Verdensbanken og det internasjonale valutafond.

(3) Loven gjelder ikke for foretak som utelukkende forvalter alternative investeringsfond hvor investorene kun er selskaper i samme konsern som forvalteren, og ingen av investorene selv er et alternativt investeringsfond.

(4) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om lovens anvendelse på holdingselskaper.

§ 1-4 Unntak fra deler av loven for forvaltere som forvalter alternative investeringsfond med samlet forvaltningskapital under visse terskelverdier

(1) For forvaltere som forvalter alternative investeringsfond med samlet forvaltningskapital tilsvarende et beløp i norske kroner som er lavere enn:

- a) 500 millioner euro når porteføljene består av alternative investeringsfond som ikke er gjenstand for finansiell giring, og som ikke har innløsningsrett i en periode på fem år fra dagen for den første investeringen i hvert fond, eller

- b) 100 millioner euro, for andre typer alternative investeringsfond enn de som er nevnt i bokstav a, gjelder bare kapittel 9, samt bestemmelsene i paragrafen her.

(2) Forvaltere som nevnt i første ledd skal registreres i et register ført av Finanstilsynet. Ved registreringen skal forvalteren informere Finanstilsynet om de alternative investeringsfondene som forvaltes, herunder gi opplysninger om fondenes investeringsstrategier.

(3) Forvaltere som nevnt i første ledd skal regelmessig informere Finanstilsynet om investeringsstrategiene, hovedkategoriene av instrumenter som handles, og de største engasjementer og konsentrasjoner for de alternative investeringsfondene som forvaltes.

(4) Forvalteren skal gi Finanstilsynet informasjon om vesentlige endringer i de opplysninger som er gitt etter annet ledd.

(5) En forvalter som ikke lenger oppfyller vilkårene i første ledd, skal straks gi melding til Finanstilsynet. Forvalteren skal søke om tillatelse etter § 2-2 innen 30 dager fra den dagen vilkårene for unntak etter første ledd ikke lenger var oppfylt.

(6) Unntaket i første ledd gjelder ikke for forvaltere som forvalter andre alternative investeringsfond enn nasjonale fond som skal markedsføres til ikke-profesjonelle kunder.

(7) Forvaltere som er unntatt fra krav om tillatelse etter første ledd, kan søke om tillatelse etter § 2-2 for å få fulle rettigheter og plikter etter denne loven.

(8) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om beregning av forvaltningskapital, registrering, rapportering, informasjon og søknad om tillatelse.

§ 1-5 Forskriftshjemler

(1) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om forvalteres adgang til å investere i verdipapiriserte posisjoner.

(2) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler, herunder unntak fra loven her og verdipapirfondloven, samt ytterligere krav enn det som følger av disse lovene, for forvaltere som forvalter særskilte alternative investeringsfond, herunder venturekapitalfond og sosiale entreprenørskapsfond.

§ 1-6 Behandling av personopplysninger i tilknytning til autorisasjonsordninger for ansatte

Næringsorganisasjon eller tilknyttet juridisk enhet som gir opplæring til og autoriserer personer som er ansatt hos en forvalter for et alternativt investeringsfond med tillatelse etter § 2-2, eller som er registreringspliktig etter § 1-4, kan behandle slike opplysninger som nevnt i personopplysningsloven § 2 nr. 8 bokstav b som ledd i vurderingen av om en ansatt

skal gis autorisasjon, fratras autorisasjon eller gis advarsel.

Kapittel 2. Forvaltere

§ 2-1 Utpeking av forvalter

(1) Alternative investeringsfond skal forvaltes av en ekstern forvalter utpekt av fondet eller på vegne av fondet, eller forvaltes internt.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om utpeking av forvalter.

§ 2-2 Tillatelse til forvaltning av alternative investeringsfond og andre tjenester

(1) Forvaltning av alternative investeringsfond kan bare drives etter tillatelse fra Finanstilsynet. Tillatelse skal bare gis dersom Finanstilsynet finner det godt gjort at forvalteren vil oppfylle kravene i loven. Tillatelsen skal omfatte både porteføljeforvaltning og risikostyring.

(2) En ekstern forvalter kan i tillegg til virksomhet som nevnt i første ledd tredje punktum utføre funksjonene administrasjon og markedsføring av fond som den forvalter, samt tjenester knyttet til fondenes eiendeler. En ekstern forvalter som har tillatelse etter verdipapirfondloven § 2-1, kan i tillegg drive forvaltning av verdipapirfond.

(3) Finanstilsynet kan gi ekstern forvalter tillatelse til å yte aktiv forvaltning av investorers portefølje av instrumenter på individuell basis og etter investors fullmakt.

(4) Ekstern forvalter som har fått tillatelse etter tredje ledd, kan også gis tillatelse fra Finanstilsynet til å yte følgende tilleggstjenester:

- a) mottak og formidling av ordre på vegne av kunde i forbindelse med ett eller flere finansielle instrumenter,
- b) investeringsrådgivning,
- c) oppbevaring og forvaltning av fondsandeler.

(5) En ekstern forvalter kan ikke drive annen virksomhet enn det som fremgår av første til fjerde ledd. Internt forvaltede alternative investeringsfond kan ikke drive annen virksomhet enn det som er nevnt i første ledd tredje punktum og annet ledd første punktum for det aktuelle fondet.

(6) En forvalter som har tillatelse etter tredje og fjerde ledd, skal være medlem av Verdipapirforetakenes sikringsfond for så vidt gjelder disse tjenestene.

(7) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om forvalteres adgang til å yte tjenester og utføre funksjoner etter første til sjette ledd, herunder fastsette at verdipapirhandelloven med forskrifter skal gjelde for virksomhet som nevnt i tredje og fjerde ledd.

§ 2-3 Søknad om tillatelse

(1) Søknad om tillatelse til å forvalte alternative investeringsfond skal inneholde opplysninger som

viser at de lovbestemte kravene til forvaltere er oppfylt, herunder opplysninger om godtgjørelsesordninger, informasjon om hvilke personer som faktisk utfører forvalterens oppgaver, opplysninger om aksjeeiere som har betydelige eierandeler, og størrelsen på disse eierandelene og opplysninger om eventuell utkontraktering.

(2) Søknaden skal inneholde driftsplan med beskrivelse av forvalterens organisering.

(3) Søknaden skal inneholde informasjon om de alternative investeringsfondene som skal forvaltes, herunder opplysninger som nevnt i § 4-2. En kopi av avtalen med depotmottaker skal vedlegges søknaden.

(4) En forvalter som på søknadstidspunktet har tillatelse som forvaltningsselskap etter verdipapirfondloven § 2-1, trenger ikke å gi opplysninger som er fremlagt i forbindelse med søknad om tillatelse etter verdipapirfondloven, forutsatt at opplysningene fortsatt er korrekte.

(5) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om krav til og behandling av søknad.

§ 2-4 Vilkår for tillatelse

(1) Tillatelse til ekstern forvalter kan bare gis til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap med forretningskontor og hovedkontor i Norge.

(2) Styremedlemmer og ledende ansatte skal oppfylle krav til vandel og erfaring som nevnt i § 2-5 første ledd.

(3) Forvalteren skal oppfylle kapitalkravene i §§ 2-6 og 2-7.

(4) Søknad om tillatelse skal avslås dersom en eier med betydelig eierandel i selskapet ikke anses egnet til å sikre en god og fornuftig forvaltning av selskapet. Som betydelig eierandel anses direkte eller indirekte eierandel som representerer minst ti prosent av kapitalen eller stemmene i forvalteren, eller som på annen måte gjør det mulig å utøve betydelig innflytelse over forvaltningen av selskapet.

(5) Finanstilsynet kan stille vilkår for tillatelsen, herunder fastsette begrensninger i virkeområdet for forvalterens tillatelse.

(6) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om vilkår for tillatelse.

§ 2-5 Foretakets ledelse

(1) Styremedlemmer, daglig leder og andre som faktisk deltar i ledelsen hos forvalteren, skal ha relevante kvalifikasjoner og yrkeserfaring, hederlig vandel og for øvrig ikke ha utvist utilbørlig atferd som gir grunn til å anta at stillingen eller vervet ikke vil kunne ivaretas på en forsvarlig måte, også sett hen til de investeringsstrategier som benyttes av de alternative investeringsfondene som skal forvaltes. Den faktiske ledelsen av forvalteren skal forestås av minst to personer.

(2) Forvalteren skal opplyse Finanstilsynet om skifte av ledere som nevnt i første ledd, herunder gi opplysninger som er relevante for å vurdere om personene oppfyller vilkårene i første ledd.

§ 2-6 Startkapital

(1) En ekstern forvalter skal ha en startkapital i norske kroner som minst tilsvarer 125 000 euro. Internt forvaltet alternativt investeringsfond skal ha en startkapital i norske kroner som minst tilsvarer 300 000 euro. Som startkapital regnes ansvarlig kapital som nevnt i forskrift 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak § 3 nr. 1, 2, 3, 5, 9 og 12.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om krav til startkapital, herunder stille krav om høyere kapital.

§ 2-7 Ansvarlig kapital

(1) En forvalter skal ha en ansvarlig kapital som utgjør et beløp i norske kroner som:

- a) minst svarer til summen av kravet til startkapital som nevnt i § 2-6 første ledd og et beløp som svarer til 0,02 prosent av forvalters forvaltningskapital ut over 250 millioner euro, begrenset oppad til et beløp i norske kroner tilsvarende 10 millioner euro, og
- b) slik at den ansvarlige kapitalen til enhver tid minst skal tilsvare en fjerdedel av foretakets faste kostnader i det foregående år.

(2) Inntil halvparten av kravet til ansvarlig kapital etter første ledd bokstav a som overstiger startkapitalkravet, kan oppfylles ved garanti fra bank eller forsikringsselskap.

(3) Forvalteren skal ha egenkapital eller ansvarsforsikring for å dekke mulig erstatningsansvar i forbindelse med virksomheten.

(4) Ansvarlig kapital skal plasseres i likvide eiendeler eller eiendeler som raskt kan omgjøres til kontanter og uansett ikke i spekulative posisjoner.

(5) For forvaltere som også har tillatelse til å forvalte UCITS etter verdipapirfondloven § 2-1, gjelder ikke reglene om startkapital i § 2-6 og reglene om ansvarlig kapital i første og annet ledd.

(6) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om krav til ansvarlig kapital, herunder stille krav om høyere kapital.

§ 2-8 Varslingsplikt og endringer i forutsetningene for tillatelsen

(1) Forvalteren skal informere Finanstilsynet før det iverksettes vesentlige endringer i forutsetningene som lå til grunn for tillatelsen.

(2) Forvalteren kan iverksette endringer etter første ledd med mindre Finanstilsynet innen én måned

etter å ha mottatt informasjon har motsatt seg endringene eller fastsatt vilkår for endringene. Finanstilsynet kan forlenge fristen i første punktum med inntil én måned dersom særlige omstendigheter ved saken gjør det nødvendig. Finanstilsynet skal underrette forvalteren om fristforlengelsen.

(3) Dersom en ekstern forvalter ikke kan sørge for at et alternativt investeringsfond eller noen som opptre på fondets vegne, etterlever lovens krav, skal forvalteren straks informere Finanstilsynet og om nødvendig tilsynsmyndigheten for fondet.

Kapittel 3. Forvalterens virksomhet

§ 3-1 Organisering av virksomheten

(1) Forvalteren skal innrette sin virksomhet slik at foretaket har:

- a) tilstrekkelige og egnede ressurser for forsvarlig forvaltning av alternative investeringsfond,
- b) gode administrasjons- og regnskapsrutiner, kontroll- og sikkerhetsordninger og regler for ansattes personlige transaksjoner,
- c) gode interne kontrollmetoder, inkludert rutiner som sikrer at alle transaksjoner for fond under forvaltning kan rekonstrueres og dokumenteres med hensyn til opprinnelse, involverte parter, art, tid og sted for gjennomføring, samt at det kan dokumenteres at fondenes midler forvaltes i samsvar med fondenes vedtekter og gjeldende regler.

(2) Styret og daglig leder skal utarbeide interne retningslinjer som sikrer at kravene i første ledd blir ivaretatt.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om krav til organisering av virksomheten.

§ 3-2 God forretningsskikk

(1) Forvalteren skal utøve sin virksomhet i samsvar med god forretningsskikk.

(2) Forvalteren skal påse at investorenes og fondenes interesser og markedets integritet ivaretas på beste måte ved å:

- a) opptre ryddig og korrekt i utøvelsen av sin virksomhet,
- b) utvise den nødvendige kompetanse, omhu og interesse i sin opptreden,
- c) ha og effektivt benytte de ressurser og de fremgangsmåter som er nødvendige for å kunne utøve virksomheten på en god måte,
- d) sørge for ryddig og korrekt behandling av andelseiere.

(3) Enhver andel i et alternativt investeringsfond gir lik rett i fondet, med mindre annet er fastsatt i vedtekter, stiftelsesdokumenter eller annen tilgjengelig fondsdokumentasjon.

(4) En forvalter som har tillatelse til å yte tjenesten aktiv forvaltning etter § 2-2 tredje ledd, kan ikke plassere kundens midler i alternative investerings-

fond som den forvalter, med mindre kunden har gitt skriftlig forhåndssamtykke.

(5) Ansatte, tillitsvalgte og personer med bestemte innflytelse i forvalteren har taushetsplikt om det de i sin virksomhet får kjennskap til om andres forhold, med mindre noe annet er bestemt i lov eller forskrift. Taushetsplikten omfatter også enhver som utfører oppdrag for forvalteren.

(6) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om krav til god forretningsskikk.

§ 3-3 *Interessekonflikter*

(1) Forvalteren skal søke å unngå at det oppstår interessekonflikter i tilknytning til virksomheten. Forvalteren skal treffe alle rimelige forholdsregler for å identifisere, håndtere og overvåke interessekonflikter som oppstår i forbindelse med forvaltning av alternative investeringsfond. Dette omfatter interessekonflikter mellom forvalter, herunder ansatte og tillitsvalgte, alternative investeringsfond under forvaltning, fondenes investorer, forvalterens øvrige kunder, UCITS under forvaltning, jf. verdipapirfondloven § 1-2 første ledd nr. 4, og andelseiere i slike UCITS.

(2) Forvalteren skal ha organisatoriske skiller mellom virksomhetsområder som kan medføre systematiske interessekonflikter.

(3) Dersom tiltakene som nevnt i første og annet ledd ikke er tilstrekkelige for å sikre investorenes interesser på en betryggende måte, skal forvalteren informere investorene om mulige interessekonflikter. Forvalteren kan ikke gjennomføre forretninger for investorenes regning før investoren har fått slike opplysninger.

(4) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om interessekonflikter.

§ 3-4 *Primærmegler*

(1) Forvalteren skal utvise tilbørlig aktsomhet ved valg av primærmegler. Avtale om bruk av primærmegler skal være skriftlig, og depotmottakeren skal informeres om avtalen. Adgang til bruk av eienheter som tilhører alternative investeringsfond, skal fremgå av avtalen og være i samsvar med fondets vedtekter og stiftelsesdokumenter.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om bruk av primærmegler.

§ 3-5 *Utkontraktering*

(1) Forvalteren kan gi et annet foretak i oppdrag å forestå utførelsen av deler av virksomheten, med mindre dette skjer i et omfang eller på en måte som ikke anses som forsvarlig, eller som gjør at tilsynet med den utkontrakterte virksomheten eller foretakets samlede virksomhet blir vanskeliggjort. Forvalteren

skal gi melding til Finanstilsynet før avtale om utkontraktering av oppgaver som omfatter de tjenester som er nevnt i § 2-2 første ledd og annet ledd første punktum, iverksettes.

(2) Utkontraktering av porteføljeforvaltning eller risikostyring til depotmottaker eller depotmottakers oppdragstakere, er ikke tillatt.

(3) Oppdragstakeren kan bare utkontraktere videre dersom forvalteren har samtykket til dette og kravene i denne bestemmelsen er oppfylt, herunder at det gis melding til Finanstilsynet om utkontraktering etter første ledd.

(4) Utkontraktering av virksomhet påvirker ikke forvalterens plikter og ansvar overfor fondet, andelseiere, offentlig myndighet og andre.

(5) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om utkontraktering og bruk av oppdragstakere.

§ 3-6 *Godtgjørelsesordninger*

(1) Forvalteren skal etablere og praktisere en godtgjørelsesordning som bidrar til å fremme god styring av og kontroll med foretakets risiko, og som ikke oppfordrer til å ta for høy risiko. Godtgjørelsesordningen skal omfatte ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av betydning for risikoeksponeringen til forvalteren eller fond under forvaltning, ansatte med kontrolloppgaver og andre ansatte med tilsvarende godtgjørelse som ledende ansatte. Godtgjørelsesordningen skal tilpasses virksomhetens art, omfang og kompleksitet.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om godtgjørelsesordninger.

§ 3-7 *Risikostyring*

(1) Forvalteren skal ha en risikostyringsfunksjon som er adskilt fra forvalterens operative virksomhet.

(2) Forvalteren skal ha systemer for risikostyring som løpende identifiserer, måler, styrer og overvåker alle risikoer som er relevante for investeringsstrategien til hvert av de alternative investeringsfondene som forvaltes, og som fondene kan bli eksponert for. Herunder skal forvalter ha prosedyrer for å vurdere investeringer på vegne av fondene i samsvar med investeringsstrategier, målsettinger og risikoprofil. Forvalteren skal sikre at risikoprofilen til hvert fond under forvaltning er i samsvar med fondets størrelse, porteføljestruktur, investeringsstrategi og investeringsmål som fastsatt i fondets vedtekter eller annet stiftelsesdokument, prospekt og tilbudsdokumenter, herunder ved bruk av stresstester.

(3) Forvalteren skal vurdere risikostyringssystemene regelmessig og minst én gang i året.

(4) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om risikostyring.

§ 3-8 *Finansiell giring*

(1) For alternative investeringsfond som kan benytte finansiell giring, skal forvalteren fastsette grenser for tillatt maksimal finansiell giring og adgangen til gjenbruk av aktiva stilt som sikkerhet eller garanti etter avtaler om finansiell giring. Forvalteren skal i den forbindelse blant annet ta hensyn til fondstype, fondets investeringsstrategi, kilden til finansiell giring, forbindelser med andre finansielle tjenestetilbydere som kan medføre systemrisiko, behovet for å begrense eksponering mot en enkelt motpart, i hvilket omfang den finansielle giringen er sikret, forholdet mellom eiendeler og forpliktelser og virksomhetens innvirkning på relevante markeder.

(2) Forvalteren skal kunne godtgjøre at grensene for finansiell giring for hvert fond er forsvarlige, og at de til enhver tid overholdes. Finanstilsynet skal vurdere risikoene som bruk av finansiell giring medfører. Dersom det anses nødvendig for å sikre finansiell stabilitet og tilliten til det finansielle systemet, kan Finanstilsynet fastsette begrensninger for forvaltningen av fond, herunder begrensninger på maksimal finansiell giring.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om finansiell giring.

§ 3-9 *Likviditetsstyring*

(1) Forvalteren skal ha et hensiktsmessig system for likviditetsstyring for hvert alternativt investeringsfond som forvaltes. Forvalteren skal også ha retningslinjer for å overvåke likviditetsrisikoen for fondet og for å sikre at likviditetsprofilen til fondets investeringer samsvarer med fondets forpliktelser. Forvalteren skal regelmessig, både i normale og ekstraordinære situasjoner, foreta stresstester som gjør det mulig for forvalteren å vurdere og å overvåke fondenes likviditetsrisiko. Forvalteren skal sørge for at investeringsstrategien, likviditetsprofilen og innløsningsadgangen for hvert fond som forvaltes, stemmer overens.

(2) Kravene i første ledd gjelder ikke for lukkede fond som ikke kan benytte seg av finansiell giring.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om likviditetsstyring.

§ 3-10 *Verdivurdering*

(1) Forvalteren skal ha retningslinjer for korrekt og uavhengig verdivurdering av eiendeler tilhørende fond under forvaltning.

(2) Forvalteren skal beregne verdien av fondets eiendeler og netto andelsverdi regelmessig og minst én gang i året. For åpne fond skal slik beregning foretas oftere dersom eiendelene til fondet eller fondets regler om tegning eller innløsning av andeler tilsier det. For lukkede fond skal beregning også foretas ved forhøyelse eller nedsettelse av kapitalen i fondet.

(3) Forvalteren skal informere andelseierne om verdivurdering og beregning av andelsverdi på den måten som er fastsatt i fondets vedtekter eller øvrige stiftelsesdokumenter.

(4) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om verdivurdering.

Kapittel 4. Informasjonsplikter

§ 4-1 *Årsrapport*

(1) Forvalteren skal for hvert alternativt investeringsfond som forvaltes eller markedsføres i EØS-området, utarbeide en årsrapport i samsvar med reglene i fondets hjemstat. Årsrapporten skal oversendes Finanstilsynet og tilsynsmyndighetene i fondets hjemstat og på anmodning vederlagsfritt gjøres tilgjengelig for investorene. Årsrapporten skal offentliggjøres innen seks måneder fra regnskapsårets utgang, og innen fire måneder etter regnskapsårets utgang for fond omfattet av verdipapirhandelloven § 5-5.

(2) Årsrapporten skal omfatte:

- a) årsregnskap og årsberetning,
- b) vesentlige endringer i de forhold som nevnt i § 4-2,
- c) summen av utbetalt fast og variabel godtgjørelse til forvalterens ansatte, inkludert resultatavhengig vederlag,
- d) summen av godtgjørelse til henholdsvis forvalterens ledende ansatte og ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for fondenes risiko-profil.

(3) En forvalter som forvalter fond som har oppnådd kontroll som nevnt i § 4-4 første ledd bokstav b, skal sørge for at følgende opplysninger inntas i fondets eller målselskapets årsrapport:

- a) en beskrivelse av målselskapets virksomhet i regnskapsåret,
- b) en beskrivelse av målselskapets sannsynlige fremtidige utvikling,
- c) indikasjon om vesentlige hendelser etter regnskapsårets avslutning,
- d) opplysning om målselskapets erverv av egne aksjer.

(4) Årsrapporten etter første ledd skal revideres av registrert eller statsautorisert revisor eller godkjent revisjonsselskap, jf. revisorloven.

(5) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om årsrapport, herunder om plikt til å informere investorer med flere.

§ 4-2 *Informasjonsplikt før investering*

(1) En forvalter skal før en investering gi potensielle investorer følgende informasjon om alternativt investeringsfond som forvalteren forvalter eller markedsfører i EØS:

- a) fondets vedtekter og øvrige stiftelsesdokumenter,

formål og investeringsstrategi, hvilke aktiva fondet kan investere i, investeringsmetoder, risikoprofil, begrensninger i adgangen til å investere, informasjon om bruk av finansiell giring,

- b) en beskrivelse av fremgangsmåten for endring av investeringsstrategi,
- c) om fondet er et tilføringsfond, og i så fall hvor mottakerfondet er etablert, samt informasjon om hvor de underliggende fondene er etablert dersom fondet er et fond-i-fond,
- d) de viktigste rettslige konsekvenser av investering i fondet, herunder informasjon om verneting, rettsvalg og om det finnes traktater som åpner for anerkjennelse og fullbyrdelse av rettsavgjørelser i fondets hjemstat,
- e) identiteten til forvalter, depotmottaker, revisor og andre tjenesteleverandører og en beskrivelse av deres forpliktelser og investorenes rettigheter,
- f) forvalterens ansvarsforsikring eller egenkapital etter § 2-7 tredje ledd,
- g) en beskrivelse av eventuell utkontraktering av porteføljeforvaltning, risikostyring, funksjoner som nevnt i § 2-2 annet ledd første punktum, depotmottakerfunksjoner som nevnt i kapittel 5, identiteten til oppdragstakerne og eventuelle interessekonflikter som følge av utkontraktingen,
- h) prosedyrer for verdivurdering etter § 3-10 med tilhørende forskrifter,
- i) prosedyrer for likviditetsstyring etter § 3-9,
- j) direkte og indirekte kostnader som belastes investorene, med angivelse av maksimale beløp,
- k) prinsipper for likebehandling av investorene og beskrivelse av eventuelle unntak, herunder hvilke typer investorer som omfattes av unntakene, og deres eventuelle juridiske eller økonomiske forbindelser til fondet eller forvalteren,
- l) siste årsrapport,
- m) vilkår og fremgangsmåte for tegning, innløsning og salg av andeler, samt eventuelle gjeldende innløsningsavtaler med investorer,
- n) netto andelsverdi eller seneste markedspris per andel etter § 3-10,
- o) historisk avkastning,
- p) identiteten til og en beskrivelse av eventuelle avtaler med primærmegler og en beskrivelse av hvordan interessekonflikter i den forbindelse håndteres,
- q) hvordan og når informasjon som nevnt i § 4-3 gis.

(2) Forvalteren skal informere investorene om vesentlige endringer i forhold som nevnt i første ledd.

(3) Forvalteren skal før en investering informere om eventuelle ansvarsfraskrivelser fra depotmottaker etter forskrifter gitt i medhold av § 5-4, og uten ugrunnet opphold informere investorer om endringer av betydning for depotmottakers ansvar.

(4) For et alternativt investeringsfond som har prospektplikt etter verdipapirhandelloven kapittel 7, kan forvalteren begrense den informasjonen som gis etter første ledd, til informasjon som ikke inngår i prospektet. Informasjonen kan offentliggjøres separat eller gis som tillegg til prospektet.

(5) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om informasjonsplikt.

§ 4-3 Periodisk informasjonsplikt

(1) Forvalteren skal regelmessig gi investorene følgende informasjon om alternative investeringsfond som forvaltes eller markedsføres i EØS:

- a) prosentvis andel av fondets eiendeler som er gjenstand for særlige ordninger fordi de er illikvide,
- b) endringer i systemer for likviditetsstyring,
- c) fondets risikoprofil og bruk av systemer for risikostyring.

(2) For fond som kan benytte finansiell giring skal forvalteren i tillegg gi investorene informasjon om endring av grenser for finansiell giring, rett til gjenbruk av sikkerhetsstillelser eller garantier etter avtaler om finansiell giring og den samlede finansielle giringen som er benyttet av fondet.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om periodisk informasjonsplikt.

§ 4-4 Informasjonsplikt ved oppnåelse av kontroll i unoterte selskaper og utstedere

(1) Forvalteren skal gi melding til Finanstilsynet, målselskapet og målselskapets aksjeeiere dersom et alternativt investeringsfond som forvalteren forvalter alene eller i samarbeid med andre alternative investeringsfond, oppnår kontroll i:

- a) et selskap med verdipapir opptatt til handel på regulert marked, eller
- b) et selskap med verdipapir som ikke er opptatt til handel på regulert marked, med unntak av selskap som har færre enn 250 ansatte og enten har omsetning som ikke overstiger et beløp i norske kroner tilsvarende 50 millioner euro, eller en balanse som ikke overstiger et beløp i norske kroner tilsvarende 43 millioner euro, og med unntak av selskap som har til eneste formål å eie, erverve eller administrere fast eiendom.

Med kontroll i selskap som nevnt i bokstav a menes andel som angitt i verdipapirhandelloven § 6-1. Med kontroll i selskap som nevnt i bokstav b menes direkte eller indirekte andel på mer enn 50 prosent av stemmene i selskapet.

(2) Melding etter første ledd skal angi forvalteren, forvalterens tiltak for å unngå interessekonflikter og tiltak for å håndtere interessekonflikter, samt eksternt og intern kommunikasjonsstrategi. Dersom meldingen gjelder selskap som nevnt i første ledd

bokstav b, skal meldingen gis innen ti virkedager etter oppnåelse av kontroll og i tillegg angi stemmefordelingen i selskapet, tidspunktet og vilkår for oppnåelse av kontroll, herunder angivelse av involverte eiere og personer som har rett til å utøve stemmerett på deres vegne.

(3) Ved oppnåelse av kontroll i selskap som nevnt i første ledd bokstav b skal forvalteren informere målselskapet og målselskapets aksjeeiere om strategiske planer for målselskapet og eventuelle konsekvenser for de ansatte. Forvalteren skal be målselskapets styre om å informere de ansatte.

(4) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om utdelingsbegrensninger for alternative investeringsfond under forvaltning, som oppnår kontroll i unoterte selskaper og utstedere.

§ 4-5 *Melding om erverv av større eierandeler i unoterte selskaper*

Dersom et alternativt investeringsfonds andel av stemmene i et selskap som angitt i § 4-4 første ledd bokstav b når opp til, overstiger eller faller under 10 prosent, 20 prosent, 30 prosent, 50 prosent eller 75 prosent av stemmene i selskapet, skal fondets forvalter snarest mulig og senest innen ti virkedager gi melding til Finanstilsynet.

§ 4-6 *Periodisk rapporteringsplikt*

(1) Forvalteren skal regelmessig rapportere til Finanstilsynet om de viktigste markedene og instrumentene forvalteren handler i på vegne av de alternative investeringsfondene.

(2) Forvalteren skal for hvert fond som er etablert i EØS som forvaltes, og for hvert fond som markedsføres i EØS, gi følgende informasjon til Finanstilsynet:

- a) opplysninger som angitt i § 4-3 første ledd,
- b) informasjon om hovedtyper av eiendeler som fondet har investert i,
- c) resultatet av stresstester som er utført etter § 3-7 annet ledd og § 3-9 første ledd.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om periodisk rapportering, herunder fastsette særlige regler for rapportering om fond som benytter finansiell giring.

Kapittel 5. Depotmottaker

§ 5-1 *Plikt til å ha en depotmottaker*

Forvalteren skal sørge for at det utpekes en depotmottaker for hvert alternativt investeringsfond. Avtalen med depotmottakeren skal være skriftlig.

§ 5-2 *Krav til depotmottakeren*

(1) Depotmottakeren skal være:

- a) kredittinstitusjon etablert i en EØS-stat,

- b) verdipapirforetak etablert i en EØS-stat, med tillatelse til å yte tilknyttet tjeneste som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-1 annet ledd nr. 1 og som har en ansvarlig kapital som minst utgjør et beløp i norske kroner tilsvarende 730 000 euro, eller

- c) for alternative investeringsfond etablert i annen EØS-stat, andre kategorier av foretak som kan utpekes som depotmottaker for UCITS i det alternative investeringsfondets hjemstat.

(2) Forvalteren kan ikke utpekes som depotmottaker.

(3) En primærmegler som utøver virksomhet som motpart til et alternativt investeringsfond, kan ikke være depotmottaker for fondet, med mindre funksjonen som depotmottaker utføres på uavhengig basis.

(4) For fond etablert i en EØS-stat skal depotmottakeren være etablert i fondets hjemstat. For fond etablert utenfor EØS kan depotmottakeren være etablert i fondets hjemstat eller i forvalterens hjemstat.

(5) Departementet kan i forskrift gi adgang til å utpeke andre foretak enn dem som er nevnt i første ledd som depotmottaker, samt gi adgang til å utpeke depotmottaker som er etablert utenfor EØS.

§ 5-3 *Depotmottakerens oppgaver*

(1) Depotmottakeren skal opptre ærlig, rettferdig, profesjonelt, uavhengig og i det alternative investeringsfondet og dets investorerers interesse.

(2) Depotmottakeren skal kontrollere det alternative investeringsfondets kontantstrømmer, at innbetalinger fra investorer i forbindelse med tegninger av andeler eller aksjer er blitt mottatt, og at alle likvide midler er bokført på kontoer som er åpnet i fondets navn eller i forvalterens eller depotmottakerens navn på vegne av fondet. Kontoer skal være opprettet i sentralbank, kredittinstitusjon med tillatelse i henhold til direktiv 2006/48/EF, eller tilsvarende foretak i stat utenfor EØS underlagt regulering og tilsyn for beskyttelse av kundemidler.

(3) Finansielle instrumenter som kan registreres på en verdipapirkonto, og finansielle instrumenter som fysisk kan leveres, skal oppbevares av depotmottakeren. For andre aktiva skal depotmottakeren på grunnlag av informasjon fra fondet, forvalteren eller andre eksterne kilder kontrollere og føre oppdatert oversikt over at det alternative investeringsfondet er eier av aktivaene.

(4) Fondsaktiva skal oppbevares adskilt fra depotmottakerens aktiva og skal til enhver tid kunne identifiseres som tilhørende fondet. Slike aktiva skal ikke gjenbrukes av depotmottakeren uten at det foreligger forhåndssamtykke fra fondet eller forvalteren.

(5) Funksjonen som depotmottaker skal utføres uavhengig av oppgaver som kan medføre interessekonflikter mellom det alternative investeringsfondet, dets investorer, forvalteren og depotmottakeren. Po-

tensielle interessekonflikter skal være tilstrekkelig identifisert, håndtert og overvåket og forelagt fondets investorer.

(6) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om depotmottakerens oppgaver og depotmottakerens adgang til å utkontraktere oppgaver.

§ 5-4 Ansvar

(1) Depotmottakeren er ansvarlig overfor det alternative investeringsfondet og dets investorer for tap av finansielle instrumenter som oppbevares etter § 5-3 tredje ledd første punktum av depotmottakeren eller depotmottakerens oppdragstaker, med mindre tapet skyldes forhold utenfor depotmottakerens kontroll som depotmottakeren ikke med rimelighet kunne ventes å unngå eller overvinne følgene av.

(2) Ved tap som nevnt i første ledd skal depotmottakeren uten ugrunnet opphold overføre et finansielt instrument av identisk type eller verdien av instrumentet til det alternative investeringsfondet, eventuelt til forvalter på vegne av fondet.

(3) Depotmottakeren er ansvarlig overfor det alternative investeringsfondet og dets investorer for ethvert annet tap disse måtte lide som følge av at depotmottakeren uaktsomt eller forsettlig har misligholdt sine forpliktelser etter loven.

(4) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om depotmottakerens ansvar og depotmottakerens adgang til å fraskrive seg ansvar.

Kapittel 6. Markedsføring til profesjonelle investorer

§ 6-1 Markedsføring i Norge av alternativt investeringsfond etablert i EØS

(1) En forvalter med tillatelse etter § 2-2 skal gi melding til Finanstilsynet før forvalteren starter markedsføring av alternativt investeringsfond under forvaltning som er etablert i Norge eller annen EØS-stat til profesjonelle investorer i Norge. Meldingen skal inneholde følgende opplysninger:

- a) virksomhetsplan som identifiserer fondet og angir i hvilken stat fondet er etablert,
- b) informasjon om fondet som er tilgjengelig for fondets investorer, herunder opplysninger som angitt i § 4-2,
- c) angivelse av eventuelle tiltak som skal hindre at fondet markedsføres til ikke-profesjonelle investorer, også der markedsføringen skjer gjennom en distributør.

(2) Finanstilsynet skal innen 20 virkedager etter at fullstendig melding er mottatt, underrette forvalteren om hvorvidt fondet kan markedsføres i Norge. Markedsføring kan bare nektes dersom forvaltningen av fondet eller forvalterens virksomhet for øvrig ikke er eller vil være i samsvar med loven. Forvalteren kan starte markedsføring av fondet fra den dato den mot-

tar underretning om at fondet kan markedsføres i Norge. Dersom fondet er etablert i en annen EØS-stat, skal Finanstilsynet også underrette tilsynsmyndigheten i fondets hjemstat om at fondet kan markedsføres i Norge.

(3) Forvalter skal skriftlig informere Finanstilsynet om vesentlige endringer i opplysningene som nevnt i første ledd. Informasjonen skal gis minst én måned før gjennomføring av endringen, eller umiddelbart etter at en ikke planlagt endring har funnet sted. Dersom endringen vil medføre at forvalterens virksomhet eller forvaltningen av fondet ikke vil være i samsvar med loven, skal Finanstilsynet uten ugrunnet opphold informere forvalteren om at endringen ikke må iverksettes. Dersom endringen likevel gjennomføres, skal Finanstilsynet iverksette nødvendige tiltak som nevnt i § 9-3, herunder om nødvendig forby markedsføring av fondet.

(4) Dersom fondet som skal markedsføres, er et tilføringsfond, må også mottakerfondet og mottakerfondets forvalter være etablert i en EØS-stat.

§ 6-2 Markedsføring i andre EØS-stater av alternativt investeringsfond etablert i EØS

(1) En forvalter med tillatelse etter § 2-2 skal gi melding til Finanstilsynet før forvalteren starter markedsføring av alternativt investeringsfond under forvaltning som er etablert i Norge eller annen EØS-stat enn Norge. Meldingen skal være på engelsk og inneholde opplysninger som nevnt i § 6-1 første ledd. I tillegg skal meldingen inneholde en angivelse av hvilken EØS-stat fondet skal markedsføres i og informasjon om hvordan fondet skal markedsføres.

(2) Finanstilsynet skal innen 20 virkedager etter at fullstendig melding er mottatt, videresende meldingen til tilsynsmyndighetene i de stater der fondet skal markedsføres. Finanstilsynet skal vedlegge en bekreftelse på at forvalteren har tillatelse til å forvalte fond med fondets investeringsstrategi. Meldingen skal bare videresendes dersom forvalterens virksomhet og forvaltning av fondet er i samsvar med loven. Finanstilsynet skal underrette forvalteren om at melding er videresendt. Forvalteren kan starte markedsføringen av fondet når slik underretning er mottatt. Dersom fondet er etablert i en annen EØS-stat, skal også fondets hjemstatsmyndighet underrettes om markedsføringstillatelsen.

(3) § 6-1 tredje ledd første, annet og fjerde punktum og fjerde ledd gjelder tilsvarende. Dersom forvalterens virksomhet eller forvaltningen av fondet etter endringen er i samsvar med loven, skal Finanstilsynet uten ugrunnet opphold informere forvalterens vertsstat. Dersom endringen vil medføre at forvalterens virksomhet eller forvaltningen av fondet ikke vil være i samsvar med nasjonal lovgivning som gjen-

nomfører Europaparlamentets og rådets direktiv 2011/61/EU, skal Finanstilsynet uten ugrunnet opphold informere forvalteren om at endringen ikke må iverksettes.

§ 6-3 Markedsføring i Norge av alternative investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat

(1) En forvalter etablert i annen EØS-stat kan markedsføre alternativt investeringsfond som er etablert i EØS og som forvalteren forvalter til profesjonelle investorer i Norge fra det tidspunkt tilsynsmyndighetene i forvalterens hjemstat har underrettet forvalteren om at melding om markedsføring er sendt til Finanstilsynet.

(2) § 6-1 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 6-4 Markedsføring i Norge av alternative investeringsfond etablert utenfor EØS med forvalter etablert i EØS

(1) En forvalter med tillatelse i Norge eller en annen EØS-stat og som forvalter alternativt investeringsfond som er etablert utenfor EØS, eller alternativt investeringsfond etablert i en EØS-stat som er tilføringsfond til et slikt fond, kan markedsføre fondet i Norge til profesjonelle investorer etter tillatelse fra Finanstilsynet. Slik tillatelse kan gis dersom:

- a) forvalteren overholder bestemmelser i og i medhold av denne lov, med unntak av reglene om depotmottaker i kapittel 5, men slik at forvalteren må dokumentere at et annet foretak enn forvalteren selv utfører depotmottakeroppgaver som nevnt i § 5-3 annet, tredje og fjerde ledd og forskrifter gitt med hjemmel i § 5-3,
- b) forvalteren gjør det som er nødvendig for her i riket å kunne foreta utbetalinger til investorene, innløse andeler og gi den informasjon som forvalteren skal utarbeide i henhold til reglene i hjemstaten,
- c) det er etablert tilfredsstillende samarbeid om tilsyn mellom tilsynsmyndighetene i fondets hjemstat og Norge,
- d) det alternative investeringsfondets hjemstat ikke er oppført av Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) som ikke-samarbeidende land.

(2) Finanstilsynet kan stille vilkår for tillatelse etter første ledd for å sikre beskyttelsen av investorer i Norge, herunder vilkår om plikt til å gi opplysninger til investorer og myndigheter og om hvordan salg av andeler i Norge skal skje.

§ 6-5 Markedsføring i Norge av alternative investeringsfond med forvalter etablert utenfor EØS

(1) En forvalter etablert utenfor EØS som forvalter alternativt investeringsfond, kan markedsføre det

alternative investeringsfondet i Norge til profesjonelle investorer etter tillatelse fra Finanstilsynet. Slik tillatelse kan gis dersom:

- a) fondet og forvaltningen av fondet er underlagt betryggende tilsyn i hjemstaten og oppfyller de krav som gjelder for å drive virksomheten i hjemstaten,
- b) forvalteren overholder reglene i kapittel 4 og bestemmelser gitt i medhold av disse,
- c) det er etablert tilfredsstillende samarbeid om tilsyn mellom tilsynsmyndighetene i fondets hjemstat, forvalterens hjemstat og Norge,
- d) krav som nevnt i § 6-4 første ledd bokstav b og d er oppfylt.

(2) § 6-4 annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 6-6 Forskriftshjemmel

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om markedsføring av alternative investeringsfond.

Kapittel 7. Markedsføring av alternative investeringsfond som ikke er nasjonale fond til ikke-profesjonelle investorer

§ 7-1 Markedsføring av alternative investeringsfond som ikke er nasjonale fond til ikke-profesjonelle investorer

(1) En forvalter med tillatelse i Norge eller annen EØS-stat kan markedsføre alternativt investeringsfond som ikke er nasjonalt fond, jf. verdipapirfondloven § 1-2 første ledd nr. 5, som forvalteren forvalter til ikke-profesjonelle investorer i Norge etter tillatelse fra Finanstilsynet. Søknad om tillatelse skal inneholde følgende opplysninger:

- a) informasjon som nevnt i § 6-1 første ledd bokstav a og b,
- b) nøkkelinformasjon etter § 7-2 og tilhørende forskrifter,
- c) bekreftelse om at fondet kan markedsføres til ikke-profesjonelle investorer i hjemstaten,
- d) en redegjørelse for hvordan markedsføring og salg skal gjennomføres, herunder tiltak for å sikre at markedsføring til ikke-profesjonelle skal skje i samsvar med kravene til god forretningsskikk i § 7-3.

(2) Dersom det alternative investeringsfondet er etablert utenfor EØS, eller det alternative investeringsfondet er tilføringsfond til et slikt fond, må krav som nevnt i § 6-4 første ledd være oppfylt.

(3) Forvalteren kan starte markedsføring av fondet til ikke-profesjonelle investorer i Norge fra den dato forvalteren mottar underretning om at fondet kan markedsføres i Norge.

(4) § 6-1 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

(5) Finanstilsynet kan stille vilkår for tillatelse etter første ledd for å sikre beskyttelsen av investorer i Norge, herunder vilkår om plikt til å gi opplysninger

til investorer og myndigheter og om hvordan salg av andeler i Norge skal skje.

(6) Finanstilsynet kan i særlige tilfeller forby forvalter å markedsføre et alternativt investeringsfond til ikke-profesjonelle investorer. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om forbud mot markedsføring til ikke-profesjonelle investorer.

(7) Departementet kan i forskrift gi regler om klagebehandling, herunder at forvalter skal være tilknyttet en klageordning.

(8) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om markedsføring av alternative investeringsfond til ikke-profesjonelle investorer i Norge, herunder fastsette unntak fra bestemmelser i loven her.

§ 7-2 Nøkkelinformasjon

(1) Forvalter skal utarbeide nøkkelinformasjon for hvert alternativt investeringsfond som forvalteren forvalter og som markedsføres til ikke-profesjonelle investorer i Norge.

(2) Nøkkelinformasjonen skal på en lettfattelig, tydelig og ikke-villedende måte gi investor den grunnleggende informasjonen som er nødvendig for at investoren kan foreta en investeringsbeslutning på informert grunnlag. Vesentlige forhold i informasjonen skal holdes oppdatert. En oppdatert versjon av nøkkelinformasjonen skal være tilgjengelig på forvalters internettside.

(3) Forvalteren og andre som markedsfører alternative investeringsfond, plikter å gi nøkkelinformasjon til ikke-profesjonelle investorer før en investering. Forvalteren plikter på anmodning å gi nøkkelinformasjon til andre som markedsfører alternative investeringsfond, og til leverandører av produkter der fondet inngår.

(4) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om nøkkelinformasjon, herunder innhold, format og fremstilling.

§ 7-3 Krav til god forretningsskikk

Ved markedsføring av alternative investeringsfond til ikke-profesjonelle investorer skal krav til god forretningsskikk som nevnt i verdipapirhandeloven § 10-11 fjerde ledd med tilhørende forskrifter overholdes.

§ 7-4 Dokumentasjonsplikt

Rådgivning og markedsføring knyttet til alternative investeringsfond til ikke-profesjonelle investorer skal dokumenteres. Dokumentasjonen skal minst være så grundig at Finanstilsynet kan kontrollere om reglene er fulgt. Slik dokumentasjon skal oppbevares i minst fem år.

§ 7-5 Språk

Opplysninger eller informasjon som skal gis til ikke-profesjonelle investorer etter denne loven eller i medhold av denne loven, skal gis på norsk, med mindre departementet i forskrift eller Finanstilsynet ved enkeltvedtak bestemmer noe annet.

Kapittel 8. Grensekryssende forvaltning

§ 8-1 Norske forvalteres virksomhet i andre EØS-stater

(1) En forvalter med tillatelse etter § 2-2 første, tredje eller fjerde ledd som ønsker å forvalte et alternativt investeringsfond etablert i en annen EØS-stat, eller yte tjenester som nevnt i § 2-2 tredje og fjerde ledd i en annen EØS-stat, enten fra Norge eller gjennom etablering av en filial, skal gi Finanstilsynet melding om dette. Meldingen skal inneholde en virksomhetsplan som beskriver hvilke tjenester som skal ytes, og i hvilken medlemsstat og hvilke fond som skal forvaltes.

(2) Meldingen om etablering av filial skal i tillegg inneholde følgende opplysninger:

- hvordan filialen skal være organisert,
- adresse i fondets hjemstat der dokumenter kan innhentes,
- navnet på og kontaktinformasjon til de personene som utgjør filialens ledelse.

(3) Finanstilsynet skal innen én måned etter at fullstendig melding som nevnt i første ledd, eller innen to måneder etter at fullstendig melding som nevnt i annet ledd, er mottatt, videresende meldingen til tilsynsmyndighetene i forvalterens vertsstat. Finanstilsynet skal vedlegge en bekreftelse på at forvalteren har tillatelse til å drive virksomhet i henhold til Europaparlamentets og rådets direktiv 2011/61/EU. Finanstilsynet skal umiddelbart underrette forvalteren om oversendelsen. Forvalteren kan starte utøvelsen av sin virksomhet fra det tidspunktet slik underretning er mottatt.

(4) Forvalteren skal skriftlig informere Finanstilsynet om endringer i opplysningene som nevnt i første og annet ledd minst én måned før gjennomføring av endringen, eller umiddelbart etter at en ikke planlagt endring har funnet sted. § 6-1 tredje ledd tredje og fjerde punktum gjelder tilsvarende. Dersom endringen ikke vil påvirke forvalterens overholdelse av lovens bestemmelser, skal Finanstilsynet uten ugrunnet opphold informere forvalterens vertsstat om endringen.

§ 8-2 Forvaltere etablert i annen EØS-stat

Forvaltere etablert i annen EØS-stat med tillatelse til å forvalte alternative investeringsfond eller yte tjenester som nevnt i § 2-2 tredje og fjerde ledd, kan forvalte alternativt investeringsfond etablert i Norge eller yte tjenester som nevnt i § 2-2 tredje og fjerde

ledd, fra det tidspunktet tilsynsmyndighetene i forvalterens hjemstat har underrettet forvalteren om at melding om virksomhet i Norge er sendt til Finanstilsynet.

§ 8-3 Adgang for norske forvaltere til å forvalte alternative investeringsfond etablert utenfor EØS, som ikke markedsføres i EØS

En forvalter med tillatelse etter § 2-2 kan forvalte alternativt investeringsfond som er etablert og kun markedsføres utenfor EØS, dersom det er etablert tilfredsstillende samarbeid om tilsyn mellom tilsynsmyndighetene i fondets hjemstat og Norge, og forvalteren overholder bestemmelser gitt i og i medhold av denne loven, med unntak av § 4-1 og kapittel 5.

§ 8-4 Forskriftshjemmel

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om grensekryssende forvaltning av alternative investeringsfond.

Kapittel 9. Tilsyn

§ 9-1 Tilsynsmyndighet

Finanstilsynet fører tilsyn med overholdelse av denne lovs bestemmelser etter reglene i finanstilsynsloven.

§ 9-2 Opplysningsplikt

(1) Forvalteren skal gi Finanstilsynet de opplysninger som kreves om forhold som gjelder forvalterens virksomhet. Tilsvarende gjelder for forvalterens oppdragstakere som nevnt i § 3-5, primærmegler etter § 3-4, depotmottaker og disses revisorer, for så vidt gjelder virksomheten etter denne loven. Finanstilsynet kan kalle sammen forvalterens, det alternative investeringsfondets og depotmottakerens styre. Finanstilsynet kan kreve nødvendige opplysninger fra enhver person med tilknytning til forvalterens eller det alternative investeringsfondets virksomhet for så vidt gjelder virksomhet etter denne loven.

(2) Depotmottakeren skal etter anmodning fra Finanstilsynet oversende opplysninger som depotmottakeren har innhentet under utførelsen av sine plikter etter denne loven.

(3) Dersom det er en risiko for at en forvalter ikke vil kunne oppfylle de fastsatte kapitalkravene, eller det inntreffer andre forhold som kan innebære stor risiko knyttet til driften av selskapet, skal forvalteren umiddelbart gi melding om dette til Finanstilsynet.

§ 9-3 Pålegg om retting og midlertid forbud mot utøvelse av virksomhet

(1) Finanstilsynet kan gi forvalteren og depotmottakeren pålegg om retting eller nedlegge midlertidig forbud om utøvelse av virksomhet, dersom de

ikke har overholdt sine plikter etter bestemmelser i lov eller forskrift, eller har handlet i strid med vilkår for tillatelsen. Tilsvarende gjelder dersom selskapets organer ikke har overholdt selskapets eller fondenes vedtekter eller egne interne retningslinjer fastsatt etter bestemmelser i lov eller forskrift. Pålegg kan også gis for å hindre fremtidig manglende overholdelse av plikter som nevnt i første og annet punktum.

(2) Finanstilsynet kan gi forvalteren pålegg om å fratrukke seg forvalter for alternativt investeringsfond dersom forhold som nevnt i § 2-8 tredje ledd ikke rettes til tross for at Finanstilsynet har gitt pålegg om retting.

(3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende dersom Finanstilsynet underrettes av tilsynsmyndigheter i en annen EØS-stat om at en norsk forvalter har overtrådt regler som gjelder for virksomheten i vedkommende stat. Finanstilsynet skal underrette vedkommende myndighet om hvilke pålegg som blir gitt.

(4) Dersom hensynet til investorenes eller allmenhetens interesser tilsier det, kan Finanstilsynet pålegge en forvalter å suspendere retten til tegning og innløsning i alternative investeringsfond som den forvalter.

§ 9-4 Endring, tilbakekall og bortfall av tillatelse

(1) Forvalterens tillatelse til å drive virksomhet faller bort hvis forvalteren kommer under konkurs- eller offentlig akkordforhandling.

(2) Finanstilsynet kan helt eller delvis endre, sette nye vilkår for eller tilbakekalle tillatelsen til forvalteren, dersom forvalteren:

- a) ikke gjør bruk av tillatelsen innen tolv måneder, gir uttrykkelig avkall på tillatelsen eller i mer enn seks måneder ikke har drevet forvaltning,
- b) har fått tillatelsen ved hjelp av uriktige opplysninger eller andre uregelmessigheter,
- c) ikke lenger oppfyller lovens krav eller de vilkår som ble stilt for tillatelsen,
- d) begår alvorlige eller systematiske overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av lov,
- e) gjør seg skyldig i mislige forhold som gir grunn til å frykte at en fortsettelse av virksomheten kan skade allmenne interesser,
- f) ikke etterkommer pålegg gitt i medhold av § 9-3, eller
- g) med tillatelse til å drive aktiv forvaltning etter § 2-2 tredje ledd ikke overholder krav til kapital etter § 2-6 eller § 2-7 med tilhørende forskrifter.

(3) Når tillatelse til å drive forvaltning bortfaller eller blir kalt tilbake, skal alternative investeringsfond som selskapet forvalter, avvikles eller overføres til en annen forvalter.

(4) Dersom tillatelsen til en forvalter som driver virksomhet i en annen EØS-stat, bortfaller eller blir

kalt tilbake, skal Finanstilsynet underrette tilsynsmyndighetene i vertsstaten.

§ 9-5 *Taushetsplikt mv.*

Enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet, har taushetsplikt overfor uvedkommende om opplysninger som omhandler tiltak og sanksjoner knyttet til loven her, dersom offentliggjøring av opplysningene kan skape alvorlig uro i finansmarkedene eller påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade.

Kapittel 10. Tilsyn med utenlandske forvalteres virksomhet i Norge

§ 10-1 *Opplysningsplikt*

(1) Finanstilsynet kan til statistisk bruk pålegge en utenlandsk forvalter som driver virksomhet etter § 6-3, § 6-4, § 6-5, § 7-1 og § 8-2, å avgi rapporter om sin virksomhet.

(2) Finanstilsynet kan kreve de opplysninger fra utenlandske forvaltere som anses nødvendige for å kontrollere at reglene som gjelder for virksomheten her i landet, overholdes.

§ 10-2 *Pålegg om retting mv.*

(1) Finanstilsynet kan gi en forvalter som driver virksomhet, herunder markedsføring, etter § 6-3, § 6-4, § 6-5, § 7-1 eller § 8-2, pålegg om retting, herunder opphør av virksomhet her i landet, dersom virksomheten drives i strid med lov eller forskrift.

(2) Før det gis pålegg etter første ledd skal tilsynsmyndighetene i forvalterens hjemstat varsles og gis anledning til å treffe tiltak for å bringe det lovstridige forholdet til opphør.

(3) Hvis tiltak etter annet ledd ikke er tilstrekkelige til å bringe det lovstridige forholdet til opphør, kan Finanstilsynet treffe nødvendige tiltak, herunder for å hindre nye overtredelser. Før vedtak fattes skal Finanstilsynet varsle tilsynsmyndighetene i forvalterens hjemstat.

(4) Finanstilsynet kan treffe nødvendige tiltak for å sikre finansiell stabilitet, markedets integritet eller beskytte investorer i Norge, dersom regler i forvalters hjemstat ikke følges. Før tiltak treffes skal tilsynsmyndighetene i forvalterens hjemstat varsles og gis anledning til å treffe tiltak for å bringe det lovstridige forholdet til opphør.

§ 10-3 *Tilbakekall av tillatelse til å drive markedsføring i Norge*

Finanstilsynet kan kalle tilbake tillatelse til å markedsføre alternative investeringsfond i Norge gitt i medhold av § 6-4, § 6-5 eller § 7-1 dersom kravene i bestemmelsene ikke lenger er oppfylt, vilkår for tillatelsen er brutt eller regler fastsatt i medhold av § 6-

6 er overtrådt. Finanstilsynet kan dessuten i særlige tilfeller kalle tilbake tillatelse etter § 7-1 av hensyn til å beskytte ikke-profesjonelle investorer.

§ 10-4 *Tilsynssamarbeid og utveksling av informasjon med andre tilsynsmyndigheter*

(1) Finanstilsynet kan tillate at andre staters myndigheter gjennomfører tilsyn i Norge.

(2) Etter forhåndsmelding til Finanstilsynet kan vedkommende myndigheter i forvalterens hjemstat, i samarbeid med Finanstilsynet, foreta stedlig kontroll i filial etablert i henhold til § 8-2.

(3) Annet ledd er ikke til hinder for at Finanstilsynet kan foreta den stedlige kontroll som anses nødvendig for å kontrollere at de regler som gjelder for filialens virksomhet her i landet, overholdes.

(4) Finanstilsynet kan videreformidle opplysninger mottatt i henhold til denne lov til tilsynsmyndigheter i andre EØS-stater.

(5) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om tilsynssamarbeid og utveksling av informasjon mellom myndigheter.

Kapittel 11. Straff

§ 11-1 *Straff*

(1) Med bøter eller fengsel i inntil ett år straffes den som forsettlig eller uaktsomt:

- a) overtrer § 2-2, § 3-5, § 4-4, § 4-5, § 5-3, §§ 6-1 til 6-5, §§ 7-1 til 7-3, §§ 8-1 til 8-3, § 9-2, § 9-3, § 10-1 eller § 10-2, eller regler eller tillatelser gitt i medhold av de nevnte bestemmelsene,
- b) grovt eller gjentatte ganger overtrer § 3-2 eller § 3-3.

(2) Medvirkning straffes på samme måte.

(3) Påtale finner bare sted når allmenne hensyn krever det.

Kapittel 12. Ikrafttreddes- og overgangsregler. Endringer i andre lover

§ 12-1 *Ikrafttredelse*

(1) Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

(2) Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til ulik tid.

(3) Departementet kan gi overgangsregler.

§ 12-2 *Endringer i andre lover*

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansinstitusjoner mv. § 9 første ledd nytt niende punktum skal lyde:

Finanstilsynets utgifter med registreringspliktige foretak etter lov om forvaltning av alternative inves-

teringsfond § 1-4 skal utliknes på registrerte foretak etter § 1-4.

Nåværende niende punktum blir nytt tiende punktum.

2. I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. skal § 7-7 tredje ledd annet punktum lyde:

Avtale om kapitalforvaltning kan bare inngås med bank eller livsforsikringsselskap som har adgang til å drive virksomhet her i riket, samt med verdipapirforetak, *forvaltningsselskap for verdipapirfond og forvaltere av alternative investeringsfond som har tillatelse til å drive aktiv forvaltning.*

3. I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel skal § 9-2 første ledd nr. 7, nr. 8 og nytt nr. 9 lyde:

7. depotmottakere for *verdipapirfond, pensjonskasser og alternative investeringsfond,*
8. foretak med tillatelse til å drive virksomhet som opsjonssentral, oppgjørssentral eller regulert marked,
9. *forvaltere av alternative investeringsfond.*

4. I lov 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv. skal § 4 første ledd nr. 11, 12 og nytt nr. 13 lyde:

11. *verdipapirregistre,*
12. foretak som driver *depotvirksomhet,*
13. *forvaltere av alternative investeringsfond.*

5. I lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond gjøres følgende endringer:

§ 1-5 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Departementet kan ved forskrift unnta forvaltningsselskap som ikke forvalter UCITS, og som har tillatelse eller er registrert etter lov om forvaltning av alternative investeringsfond, fra én eller flere bestemmelser i loven og forskrifter gitt i medhold av loven.

§ 2-4 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Forvaltningsselskap som er registrert etter § 1-4 eller har tillatelse etter § 2-2 i lov om forvaltning av alternative investeringsfond, kan i tillegg forvalte alternative investeringsfond.

§ 2-4 nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 4-1 første ledd skal lyde:

(1) Etablering av verdipapirfond krever tillatelse fra Finanstilsynet. Tillatelse gis for hvert enkelt fond. Tillatelse til å etablere UCITS kan gis forvaltningsselskap med tillatelse fra en annen EØS-stat. *Tillatelse til å etablere nasjonale fond kan gis forvalter av alternative investeringsfond med tillatelse fra en annen EØS-stat som i hjemstaten har tillatelse til å forvalte tilsvarende fond.* Denne bestemmelsen gjelder tilsvarende når et forvaltningsselskap med tillatelse fra en annen EØS-stat søker om å overta forvaltningen av et norsk UCITS, eller når en forvalter av alternative investeringsfond med tillatelse fra en annen EØS-stat søker å overta forvaltningen av et nasjonalt fond.

§ 7-7 første og annet ledd skal lyde:

(1) Ved markedsføring av spesialfond og tilsvarende utenlandsk innretning (utenlandsk spesialfond) til ikke-profesjonelle investorer skal det fremgå klart at det er tale om spesialfond.

(2) Finanstilsynet kan i særlige tilfeller forby forvalter å markedsføre og å selge spesialfond til ikke-profesjonelle investorer. Departementet kan gi nærmere regler om slikt forbud i forskrift.

§ 7-7 nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 9-4 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Utenlandsk verdipapirfond som ikke omfattes av EØS-regler som svarer til rådsdirektiv 2009/65/EF, kan markedsføres til ikke-profesjonelle investorer i Norge etter tillatelse fra Finanstilsynet.

§ 9-4 første ledd annet punktum nr. 6 skal lyde:

6. salg i Norge av andeler i verdipapirfondet skjer gjennom forvaltningsselskap med tillatelse etter §§ 2-1, 3-3 eller 3-4, kredittinstitusjon med rett til å drive finansieringsvirksomhet i Norge, forsikringsselskap med rett til å drive forsikringsvirksomhet i Norge, *verdipapirforetak med rett til å yte investeringstjenester i Norge eller forvalter av alternative investeringsfond som har tillatelse til å forvalte tilsvarende fond i hjemstaten.*

Oslo, i finanskomiteen, den 13. mai 2014

Hans Olav Syversen

leder

Heidi Nordby Lunde

ordfører

